

Luottamusmies- vaaliohje

1. Luottamusmiehen valinta

1.1 Työpaikan luottamusmiehen valinta

Tämä on yleisohje. Toimintatavat ja käytännöt voivat vaihdella eri aloilla. Tämän vuoksi on tärkeää tarkistaa omasta työ- tai virkaehtosopimuksesta luottamusmiesvaaleja koskevat kirjaukset.

Milloin yrityksessä tai sen työpaikalla on useampia toimihenkilöitä (vähintään kolme), valitsevat nämä keskuudestaan itselleen luottamusmiehen, varaluottamusmiehen ja osastoluottamusmiehet.

Luottamusmiehet valitaan myös niihin yrityksiin tai toimipaikkoihin, joissa työnantaja ei kuulu mihinkään työnantajaliittoon (järjestäytymättömät työnantajat). Jokaiseen työpaikkaan tulee siis valita luottamusmies. Se on toimihenkilöiden oikeus ja velvollisuus.

Valtion virastojen luottamusmiesten lukumäärästä, sijoituksesta ja muista valintaan liittyvistä yksityiskohdista on erikseen sovittu viraston omassa luottamusmiessopimuksessa.

1.2 Useamman luottamusmiehen valinta samalle työpaikalle

1.2.1 Sovittaessa valitaan

Milloin yksittäisen työpaikan luonne, toimihenkilöiden lukumäärä ja luottamusmiehen mahdollisuudet tavata toimihenkilöitä edellyttävät useamman luottamusmiehen valitsemista, voidaan valinnasta sopia paikallisesti työnantajan kanssa.

1.2.2 Oikeus valita osastoluottamusmiehet

Työpaikalla, jossa työskentelee useita toimihenkilöiden työehtosopimukseen sidottuun järjestöön kuuluvaa toimihenkilöä ja jossa on selvästi määriteltäviä toiminnallisia kokonaisuuksia, on toimihenkilöillä yleensä oikeus valita tällaiselle osastolle osastoluottamusmies.

Osastoluottamusmiehen valintaoikeudesta on erilaisia määräyksiä eri sopimusalojen työehtosopimuksissa. Ne on syytä selvittää siis sopimusalaakohtaisesti. Useimmiten kuitenkin seuraavassa kappaleessa todetut yleiset periaatteet tulevat sovellettaviksi.

Osastoluottamusmiehen edustamasta toiminnallisesta kokonaisuudesta sovitaan työnantajan kanssa ennen osastoluottamusmiehen valintaa. Samalla on sovittava, missä asioissa ja missä laajuudessa hän neuvottelujärjestyksen mukaisesti edustaa toimihenkilöitä. Tällaisella osastoluottamusmiehellä on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin varsinaisella luottamusmiehellä.

1.3 Luottamusmiehen toimikausi

Luottamusmiesten valinta toimitetaan viimeistään marraskuussa. Pron hallitus suosittelee, että luottamusmiehet valitaan kolmen vuoden toimikaudeksi kerrallaan. Valittujen luottamusmiesten toimikausi alkaa vuoden alusta ja kestää sen sekä seuraavan tai sitä seuraavan vuoden loppuun.

2 Vaalien järjestäminen

2.1 Vaalin järjestäjät

Luottamusmiesvaalin järjestävät luottamusmies, varaluottamusmies, osastoluottamusmiehet ja tarvittaessa heidän lisäksi muut nimetyt henkilöt, jotka muodostavat vaalitoimikunnan.

Niissä työpaikoissa, joissa ei entuudestaan ole luottamusmiestä, vaalin järjestää järjestäytyneiden toimihenkilöiden keskuudestaan valitsema vaalitoimikunta.

Vaalitoimikunta vastaa vaalin toimittamisesta ajallaan. Vaalitoimikunnan on laadittava vaalista pöytäkirja, joka toimitetaan sille yhdistykselle tai työpaikkatoimikunnalle, jonka jäsen valittu luottamusmies on.

2.2 Äänioikeus

Luottamusmiesvaaleissa on äänioikeus työpaikan kaikilla Ammattiliitto Prohon järjestäytyneillä jäsenillä, joita valittava luottamusmies edustaa.

Osastoluottamusmiesvaalissa äänioikeutettuja ovat ko. alueen järjestäytyneet toimihenkilöt.

2.3 Vaalikelpoisuus

Luottamusmieheksi ja osastoluottamusmieheksi voidaan valita Ammattiliitto Prohon järjestäytynyt toimihenkilö, joka vähintään vuoden ajan on ollut toimihenkilönä ao. työnantajan palveluksessa.

Ellei kyseinen yritys ole ollut toiminnassa yhtä vuotta, voidaan luottamusmieheksi valita lyhyemmänkin ajan yrityksen palveluksessa ollut toimihenkilö.

Luottamusmiehiä valittaessa tulisi ottaa huomioon mahdollisimman laaja kattavuus eri ammattiryhmien kesken.

2.4 Vaalista ilmoittaminen

Työehtosopimuksen mukaan luottamusmiehen ja osastoluottamusmiehen vaali voidaan suorittaa työpaikalla.

Äänioikeutetuille toimihenkilöille on ilmoitettava vaaliajasta ja vaalipaikasta vähintään 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista.

Ilmoitus voi tapahtua joko henkilökohtaisella kokouskutsulla tai ilmoitustaululla.

2.5 Vaalin toimittaminen

Mikäli käytetään ehdokasasettelua, tulee toimia seuraavasti:

Ehdokkaiden nimet ja heidän suostumuksensa on ilmoitettava vaalitoimikunnalle kirjallisesti sovittuun määräaikaan mennessä. Samalla kun vaalitoimikunta ilmoittaa vaalin ajasta ja paikasta, sen on ilmoitettava myös mihin päivään mennessä virallinen ehdokasasettelu on suoritettava.

Ehdokasasettelulle on varattava aikaa vähintään seitsemän päivää. Jos vaalin ajasta ja paikasta on ilmoitettu aikaisemmin kuin 14 vuorokautta ennen vaalin toimittamista, virallinen ehdokasasettelu päättyy näissäkin tapauksissa seitsemän päivää ennen vaalitoimitusta.

Tämän jälkeen ilmoitettuja ehdokkaita ei liitetä vaalitoimikunnan vahvistamaan ehdokasluetteloon. Ehdokasasettelussa on mainittava, mihin luottamusmiestehtävään ehdokas on ehdolla.

Mikäli suostumuksensa antaneita ehdokkaita on määräaikaan mennessä asetettu vain yksi kutakin tehtävää kohti, vaalitoimikunta vahvistaa kyseisen valinnan. Tältä osin ei muuta vaalimenettelyä toteuteta.

Mikäli ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä, on järjestettävä vaali. Samoin voidaan menetellä tapauksissa, jolloin johonkin tehtävään ei ole riittävää määrää ehdokkaita. Vaalissa saa äänestää muitakin henkilöitä kuin ehdolle pantuja.

Luottamusmiehen vaali on pyrittävä toimittamaan niin, että kaikilla työpaikan järjestäytyneillä toimihenkilöillä, joilla on äänioikeus, on mahdollisuus osallistua vaaliin. Tämän vuoksi vaalit voidaan joutua suorittamaan siten, että se tapahtuu yhden tai useamman päivän aikana. Myös postitse äänestäminen voi tulla kysymykseen tapauksissa, joissa kaikilla äänioikeutetuilla ei olisi muuten mahdollisuutta osallistua luottamusmiehen valintaan. Näissä tapauksissa äänestämisen tulee kuitenkin tapahtua ennalta määrätyn ajan puitteissa.

Vaalitoimikuntien käytössä on [sähköinen äänestysjärjestelmä](#) ja [sähköinen luottamusmiesvaaliohje](#), jotka helpottavat luottamusmiesvaalin järjestämistä.

Ilmoitus liittoon ja työnantajalle

2.5.1 Ilmoitus liittoon

Luottamusmiesvaalin järjestäjien on ilmoitettava vaalin tuloksesta [sähköisesti lomakkeella](#). Saat kuittauksen, kun ilmoitus on käsitelty.

Valittu luottamusmies edustaa työpaikalla työrauhan suhteen omaa yhdistystään, jolloin yhdistys on vastuussa tältä osin luottamusmiestoiminnoista.

2.5.2 Ilmoitus työnantajalle

Liitto allekirjoittaa saamansa luottamusmiesilmoituksen ja palauttaa valitulle luottamusmiehelle työnantajalle kuuluvan kappaleen. Luottamusmiehen tulee sen jälkeen toimittaa saamansa ilmoitus edelleen työnantajan edustajalle. Samalla luottamusmies voi pyytää työnantajalta sopimuksen mukaisen vahvistuksen/kirjallisen ilmoituksen siitä, kuka toimii hänen vastaneuvottelijanaan luottamusmiessopimuksen mukaisesti.

Luottamusmiehen tulee ilmoittaa työnantajalle varaluottamusmiehen toimimisesta luottamusmiehenä niissä tapauksissa, jolloin luottamusmies on itse estynyt luottamusmiestehtävänsä hoitamisesta. Jos luottamusmiehellä ei ole ollut mahdollisuutta antaa tätä ilmoitusta, on varaluottamusmiehen ilmoitettava siitä työnantajalle.

3 Luottamusmiehen tehtävät

Ammattiliitto Pro korostaa sitä, että luottamusmies ja osastonluottamusmies edustavat kaikkia Ammattiliitto Prohon järjestäytyneitä toimihenkilöitä riippumatta siitä, minkä yhdistyksen jäsen luottamusmies itse on.

Lisätietoja saat oman alasi sopimusasiantuntijalta.